

Резюме

на Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури за програмен период 2021-2027 г.

(проект към 10 декември 2021 г.)

Настоящото резюме е подготвено от екипа на НСОРБ, на база работен проект на Програма „Морско дело, рибарство и аквакултури“ (ПМДРА) 2021-2027 г., публикуван на 10.12.2021 г., на <https://www.eufunds.bg/bg/pmdr/node/9002>

Програмната стратегия:

ПМДРА ще допринесе за постигането на две от политическите цели на ЕС – ПЦ 2 „Зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“ и ПЦ 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“.

В допълнение ПМДРА ще допринесе и за реализацията на следните специфичните цели:

- Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности;
- Повишаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите на CO₂ чрез подмяна или модернизация на двигателите на риболовните кораби;
- Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на дадено временно преустановяване на риболовните дейности;
- Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието;
- Допринасяне за опазването и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми.

ПМДРА се финансира от Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА) и включва инвестиции в обхвата на 5 приоритета.

Приоритет 1: Насърчаване на устойчивото рибарство и опазването на водните биологични ресурси:

Инвестиции в обхвата на 5 специфични цели, както следва:

СЦ 1: Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности:

Типове дейности обект на подкрепа:

- ***Подобряване на инфраструктурата на рибарските пристанища, рибните борси, местата на разтоварване и покритите лодкостоянки, с цел да се улесни разтоварването и съхранението на нежелания улов:*** модернизация на съществуващи риболовни пристанища и изграждане на лодкостоянки и съоръжения за използване на нежелан улов. Подпомагане на операции за:
  - техника и съоръжения за съхраняване, разтоварване и обработка на улов;
  - съоръжения за сигурност и контрол върху уловите на територията на пристанищата и лодкостоянките, включително мерки на ГКРСМ за инспекция и контрол на уловите;
  - оборудване за подобряване проследяемостта на уловите;
  - операции за оползотворяване на нежелан улов и за оползотворяване на отпадъчни рибни продукти;
  - инвестиции за съхраняване на улова на сушата;
  - съоръжения за оборудване, съхранение, преработка, прием, сортиране и предаване на морски отпадъци;

Инвестиции насочени към развитие на кръговата икономика:

- използване на отпадъци като суровина за други продукти като фуражи и биотехнологии,
- съоръжения за оборудване, съхранение, преработка, прием, сортиране и предаване на морски отпадъци;
- съоръжения за пречистване на отпадни води;
- енергийна ефективност, възобновяеми ресурси;
- осигуряване на условия отпадъчните рибни продукти да намерят практическо приложение.

Планира се модернизацията на две пристанища (в Созопол и в Балчик), както и се планират средства за инфраструктурни инвестиции в индикативно пет лодкостоянки насочени към дребномащабния крайбрежен риболов.

- ***Подкрепа за подобряване на икономическия и социалния статус на операторите в риболова***

Дейности, които ще се подпомагат за подобряване на условията на труд и инвестиции в човешкия капитал са:

- надграждане на умения за покриване на нуждите, произтичащи от нови възможности за бизнес в рибарството (например професионално обучение, обучение и насърчаване на млади рибари, учене през целия живот, разпространение на знания и опит);
- разпространение на научни знания сред операторите в риболова за по-добро разбиране на ефектите от изменението на климата върху управлението на риболова (напр. по отношение на въздействието на миграцията на рибните запаси и на инвазивните видове);
- инсталиране или обновяване на съоръжения за почивка, предназначени изключително за използване от екипажа, включително санитарни съоръжения, общи помещения;
- оборудване и екипировка, осигуряващи безопасни условия на труд, надхвърлящи законовите изисквания;
- бордови системи за предотвратяване на пожари, системи за безопасност и алармени системи или системи за намаляване на шума.

Дейности, които ще се подпомагат за добавяне на стойност и качество към уловите, включително:

- инвестиции, които ще позволяват на рибарите да извършват преработване на собствения улов като добавят стойност към продуктите от риболов;
- инвестиции, които ще позволяват на рибарите да извършват предлагане на пазара и пряка продажба на собствен улов;
- иновативни инвестиции на борда на корабите, които водят до повишаване на качеството на продуктите от риболов;
- инвестиции, които водят до предотвратяване, намаляване и/или оползотворяване на нежеланият улов.

Диверсификацията на дейности в местната синя икономика ще се извършва чрез подкрепа на:

- диверсификация на традиционните риболовни дейности (например малки круизи, транспортни услуги, природно и културно наследство, пескатуризм, утвърждаване на марката „Черноморска кухня“);
- образователни дейности, създаване на образователни дневни центрове и др.

Първо придобиване на риболовен кораб.

Основни целеви групи:

- За дейностите за модернизация на пристанища, изграждане и модернизация на лодкостоянки: юридически лица; **общини** или държавни учреждения, които да бъдат

собственици или да имат учредени права на ползване за обекти, регистрирани като: рибарски пристанища; съществуващи лодкостоянки; организации на производителите.

➤ *За дейностите добавяне на стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов:* физически лица, юридически лица, развиващи дейност в сектор „Рибарство“.

➤ *За дейностите за здраве и безопасност:* рибари или собственици на риболовни кораби, включително, извършващи риболовни дейности във водите на Черно море и река Дунав.

➤ *За дейностите за диверсификация и нови форми на доход:* физически лица, юридически лица, развиващи дейност в сектор „Рибарство“.

➤ *За дейността първо придобиване на риболовен кораб:* физически лица на възраст до 40 години с минимум 5 години опит в рибарството; юридически лица, които са изцяло собственост на едно или повече физически лица.

Планирана подкрепа чрез финансови инструменти (ФИ), като:

- индивидуални гаранции за покритие на кредитния риск по кредити за самостоятелно финансиране на проекти, или в допълнение към БФП;
- заем с поделяне на риска с две възможности:
  - кредит за съфинансиране на бенефициент с проект, финансиран с БФП от ПМДРА;
  - самостоятелен кредит, отпускан по мерките на програмата със споделен риск при финансиране със средства от ПМДРА

Индикативен финансов ресурс: 3 546 600 евро (евродял).

СЦ 2: Повишаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите на CO₂:

Подкрепа за подмяна или обновяване на основен или допълнителен двигател. Подпомагането ще се отпуска само за кораби с обща дължина до 24 метра, които отговарят на условията на Регламента за Европейския фонд за морско дело и рибарство.

Основни целеви групи: Оператори, собственици на риболовни кораби.

Планирана подкрепа чрез финансови инструменти (ФИ), като:

- индивидуални гаранции за покритие на кредитния риск по кредити за самостоятелно финансиране на проекти, или в допълнение към БФП;
- заем с поделяне на риска с две възможности:
  - кредит за съфинансиране на бенефициент с проект, финансиран с БФП от ПМДРА;

- самостоятелен кредит, отпускан по мерките на програмата със споделен риск при финансиране със средства от ПМДРА.

Индикативен финансов ресурс : 370 000 евро (евродял).

СЦ 3: Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на дадено временно преустановяване на риболовните дейности:

Компенсации за:

- *Окончателно преустановяване на риболовни дейности;*
- *Временно преустановяване на риболовни дейности*

Основни целеви групи: Оператори, собственици на риболовен кораб и Оператори, занимаващи се със стопански риболов на борда на риболовен кораб.

Индикативен финансов ресурс : 3 250 000 евро (евродял).

СЦ 4: Насърчаване на ефективен контрол в областта на рибарството и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието:

Предвидени за изпълнение са следните дейности:

- *Контрол и правоприлагане;*
- *Събиране и обработване на данни за управление на рибарството и аквакултурите за научни цели.*

Основни целеви групи: Изпълнителна агенция за рибарство и аквакултури.

Индикативен финансов ресурс : 7 645 023 евро (евродял).

СЦ 5: Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми:

Предвидени за изпълнение са следните дейности:

- *Специфично оборудване на риболовния кораб, дейности и иновации, целящи опазването на околната среда и на биоразнообразието;*
- *Защита на екологичното състояние на морската среда*

Основни целеви групи:

- Научни организации;
- Общини;
- Държавни учреждения;

- Оператори, регистрирани по Търговския закон;
- ЮЛНЦ.

Планирана подкрепа чрез финансови инструменти (ФИ), като:

- индивидуални гаранции за покритие на кредитния риск по кредити за самостоятелно финансиране на проекти, или в допълнение към БФП;
- заем с поделяне на риска с две възможности:
  - кредит за съфинансиране на бенефициент с проект, финансиран с БФП от ПМДРА;
  - самостоятелен кредит, отпускан по мерките на програмата със споделен риск при финансиране със средства от ПМДРА.

Индикативен финансов ресурс : 1 900 000 евро (евродял).

Приоритет 2: Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, и на преработването и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин се допринася за продоволствената сигурност в Съюза:

Инвестиции в обхвата на 2 специфични цели, както следва:

СЦ 1: Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план:

Индикативни групи дейности за подкрепа:

1. Продуктивни инвестиции и иновации в аквакултурите, включващи следните операции:

- развитие на устойчиви аквакултурни производства с ниско влияние върху околната среда (вкл. въвеждане на механизми за улавяне на въглеродния двуокис, повишаване на качеството на водата и отглеждане на нискотрофични аквакултури, напр. алгае и безгръбначни);
- продуктивни инвестиции с цел подобряване на конкурентоспособността, устойчивостта и ефективност на ресурсите на аквакултурите (включително енергийна ефективност и намаляване на използването на вода, химикали и антибиотици или събиране и използване на странични продукти);
- пазарно ориентирани изследвания, разработване на маркетингови стратегии и кампании за промотиране на собствено производство от аквакултура;
- повишаване на знанията, уменията и изграждане на капацитет на заетите в аквакултурния сектор;
- инвестиции в оборудване за безопасни и здравословни условия на труд;

- подобряване на здравето на животните и хуманното отношение към тях в контекста на аквакултурите в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕС) № 652/2014 на Европейския парламент и на Съвета;
- диверсификация чрез производство на нови видове аквакултури, вкл. видове, които се хранят от естествената среда, нови методи на производство (напр. поликултури в отглежданите в езера аквакултури и интегрирани мултитрофични системи за аквакултури и диверсификация на марикултурите с цел намаляване на риболовния натиск върху тях (калкан и други черноморски видове, пилотни проекти);
- въвеждане на схеми и етикети за качество, в т.ч. защитено географско наименование за произход и др., проследяемост на продуктите от аквакултури чрез дигитализиране на процеса;
- дейности по сертифициране на аквакултурни ферми за биологично отглеждане на риба, вкл. придобиване на сертификати за защитено географско наименование, произход и качество на продуктите (*напр. за продукти произведени в чист район или при определени специфични условия и др.*);
- добавяне на стойност към производството на аквакултури, вкл. чрез извършване на първична обработка (чистене, филетиране и опаковане) на произведената продукция за подобряване на търговския вид;
- които водят до нови или подобрени продукти, нови или подобрени процеси или нови или подобрени управленски и организационни системи, които могат да включват:
  - използване на цифрови технологии при производство на аквакултури;
  - разработване на нови и/или прилагане на нови за България технически решения и иновации по отношение на производствените съоръжения и оборудване и мониторинг на места, подходящи за аквакултури;
  - решаване на технологични проблеми, свързани с видове, които са перспективни за отглеждане и развъждане като обект на аквакултурата (напр. алгае и безгръбначни) и/или оптимизиране на интензивното отглеждане на ценни видове аквакултури;
  - подобряване и оптимизиране на използваните фуражи при производството на аквакултури;
  - подобряване на здравният статус на аквакултурите;
  - иновации за повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта, чрез реализиране на икономия на ресурси и намаляване на оперативните разходи;
  - иновации за осигуряване на добри екологични показатели на аквакултурните дейности;
  - подобряване на цифровите умения;
  - използване на технологии за подобряване на веригата на доставки на продукти от аквакултури (напр. директни продажби, къси вериги) и подобряване на проследимостта и информацията за потребителите;

- въвеждане на ефективни и иновативни технологии за наблюдение и регулиране на процеса на производство на аквакултури;
- и други, свързани с нови или подобрени продукти, нови или подобрени процеси или нови или подобрени управленски и организационни системи.

2. Аквакултури, осигуряващи екологични услуги, включващи следните операции:

- прилагане на методи за производство на аквакултури, съвместими със специфичните нужди на околната среда и обект на специфични изисквания за управление, произтичащи от защитените зони от мрежата Natura 2000, чрез предоставяне на компенсации за нанесени сериозни щети от хищници, напр. кormорани, пеликани, чапли и видри в стопанствата за производство на аквакултури;
- непродуктивни инвестиции в аквакултурните стопанства, свързани с прилагане на преки консервационни действия в защитените зони от мрежата Natura 2000, както и извън тях за ограничаване на конфликта между рибоядните животни и птици и аквакултурата обект на отглеждане, напр. устройства за прогонване на птици, защитни мрежи и др.

Основните целеви групи:

- *За дейностите по продуктивни инвестиции в аквакултурите и иновации в аквакултурите:* собственици на съществуващи стопанства в подсектор „Аквакултури”; кандидати с намерение за изграждане на нови стопанства.
- *За дейностите по аквакултури, осигуряващи екологични услуги:* собственици на съществуващи стопанства в подсектор „Аквакултури”.
- *За дейностите по преминаване към биологични аквакултури:* собственици на съществуващи стопанства в подсектор „Аквакултури”.

Планирана подкрепа чрез финансови инструменти (ФИ), като:

- индивидуални гаранции за покритие на кредитния риск по кредити за самостоятелно финансиране на проекти, или в допълнение към БФП;
- заем с поделяне на риска с две възможности:
  - кредит за съфинансиране на бенефициент с проект, финансиран с БФП от ПМДРА;
  - самостоятелен кредит, отпускан по мерките на програмата със споделен риск при финансиране със средства от ПМДРА.

Индикативен финансов ресурс : 12 208 949 евро (евродял).

СЦ 2: Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти:

Индикативни групи дейности за подкрепа:

1.Преработката на продукти от риболов и аквакултури:

- увеличаване на продуктите от преработка с идентифицирани пазарни нужди;
- диверсификация на традиционните продукти чрез въвеждане на нови продукти с добавена стойност (филетирани, опаковани и готови за употреба);
- увеличаване преработката на български суровини, които максимално оползотворяват националния улов и производство от аквакултури;
- подобряване на енергийната ефективност с цел намаляване на вредното влияние върху околната среда и намаляване на себестойността на разходите;
- подобряване оползотворяването на страничните продукти от преработка;
- въвеждане на схеми и етикети за качество и произход, използване на устойчива опаковка от екологично чист, многократно използваем, рециклируем материал, и проследяемост на продуктите от преработка чрез дигитализиране на процеса;
- повишаване на знанията, уменията и изграждане на капацитет на заетите в преработвателния сектор;
- дейности, свързани с осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- дейности, които водят до нови или подобрени продукти, нови или подобрени процеси или нови или подобрени управленски и организационни системи;
- пазарни проучвания, изследвания и провеждане на рекламни кампании.

2.Предлагане на пазара:

- промотиране на аквакултурите, като алтернатива за опазване на естествените ресурси, застрашени от изчезване, включително прилагане на комуникационна кампания за устойчива аквакултура на ЕС, вкл. чрез използване на социални и онлайн медии и аудио-визуални канали;
- изготвяне на маркетингови стратегии и промотиране на български продукти от риболов, аквакултури и преработени продукти;
- популяризиране на местни продукти от риболов, аквакултури и преработка с цел нарастване на консумацията в страната;
- развитие на директната продажба на риба и рибни продукти чрез обособени щандове, он-лайн магазини, мобилни магазини, фермерски пазари и др.;
- стимулиране на износа на риба и рибни продукти на българска продукция чрез участие и организация на изложения и разработване и прилагане на маркетингови стратегии;
- създаване на организации на производители на продукти от риболов и аквакултури и междубраншови организации в сектора.

3.Планове за производство и предлагане на пазара:

- изготвяне и изпълнение на планове за производство и предлагане на пазара на организации на производители и асоциации на организации на производители;

- изпълнение на програмата за производство за видовете, подлежащи на улов или отглеждане;
- изпълнение на пазарна стратегия за осигуряване на съответствие с пазарните изисквания;
- изпълнение на мерки за постигане на целите, определени в чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1379/2013 за постигане на устойчивост на пазарите;
- подкрепа за адаптиране на пазарите към променящото се търсене в контекста на кризи (напр. развитие на къси вериги, диверсификация на продукти и пазарни обекти);
- подкрепа за прогнозиране и управление на сериозни смущения на пазара (напр. предприемане на действия за управление на риска в производствените и маркетинговите планове, обединяване на производствени помещения и оборудване); запазване на завоюваните пазари и разширяването им чрез участие и организация на изложения и разработване и прилагане на маркетингови стратегии;
- управление на риболовни дейности, схеми за съвместно управление на мерки за опазване, партньорства между рибари и учени, участие на местни общности в зависимост от рибарството, партньорство с местните власти за стимулиране на събирането от морски отпадъци и др. дейности допринасящо за опазване на околната среда.

Основните целеви групи:

- *За дейностите по преработка на продукти от риболов и аквакултури:* собственици на предприятия за преработка на продукти от риболов и аквакултури; кандидати с намерение да изграждат и развиват нови предприятия за преработка на продукти от риболов и аквакултури.
- *За дейностите по предлагане на пазара:*
  - собственици на предприятия за производство на аквакултури;
  - собственици на предприятия за преработка на продукти от риболов и аквакултури;
  - браншови организации и асоциации в сектора на рибарството и аквакултурите;
  - организации на производителите и асоциации на организации на производители;
  - Министерство на земеделието, храните и горите.
- *За дейностите свързани с планове за производство и предлагане на пазара:* браншови организации и асоциации в сектора на рибарството и аквакултурите и междубраншови организации в сектора на рибарството; организации на производителите на продукти от риболов и на продукти от аквакултури.

Планирана подкрепа чрез финансови инструменти (ФИ), като:

- индивидуални гаранции за покритие на кредитния риск по кредити за самостоятелно финансиране на проекти, или в допълнение към БФП;

- заем с поделяне на риска с две възможности:
  - кредит за съфинансиране на бенефициент с проект, финансиран с БФП от ПМДРА;
  - самостоятелен кредит, отпускан по мерките на програмата със споделен риск при финансиране със средства от ПМДРА.

Индикативен финансов ресурс : 3 744 000 евро (евродял).

Приоритет 3: Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури:

СЦ 1: Интервенции, които допринасят за осигуряването на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и за насърчаването на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури:

Индикативни групи дейности:

1.Изграждане на капацитет и подготвителни действия в подкрепа на разработването и бъдещото изпълнение на стратегиите за Водено от общностите местно развитие:

- учредяване на местно партньорство, когато такова не е вече учредено;
- популяризиране на подхода Водено от общностите местно развитие (ВОМР) и процеса на разработване на стратегия за ВОМР;
- обучение на местни лидери и заинтересовани страни;
- проучвания и анализи на територията;
- осигуряване на публичност и информираност;
- подготовка/разработване на стратегия за ВОМР, включително консултиране на местната общност във връзка с подготовката на стратегията;
- координация на изпълнението на подготвителните дейности.

2.Изпълнение на стратегиите за Водено от общностите местно развитие:

- изпълнение на операции, избрани в рамките на стратегиите за местно развитие, които подкрепят екологичната, социалната и икономическата устойчивост на териториите, свързани с рибарството и аквакултурите, но също така да се отнасят към хоризонталните политики на Комисията за устойчивост, зелен и цифров преход и гарантиране на оптимална добавена стойност и осигуряване на лост на подкрепата, предоставяна на секторите. В рамките на стратегиите за местно развитие ще се изпълняват операции за насърчаване на диверсификацията в местните общности, развитие и запазване на икономическите, човешките, социалните и културните ценности, опазване на околната среда и оползотворяване на възможностите на местните общности, за добавяне на

стойност и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури и др.;

- подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество, подбрани в рамките на стратегията;
- управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране, включително улесняването на обмена между заинтересованите страни.

Основните целеви групи:

- *За дейностите по изграждане на капацитет и подготвителни действия в подкрепа на разработването и бъдещото изпълнение на стратегиите:*
- Местно партньорство, което не е прилагало подхода ВОРМ в периода 2007-2013 г. и 2014-2020г.;
- МИРГ, прилагала подхода ВОРМ в периода 2007-2013 г. и/или 2014-2020 г. на територията или на част от територия, за която се кандидатства, учредено и регистрирано по ЗЮЛНЦ, определено за извършване на общественополезна дейност.
  - *За дейностите по изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие:*
- МИРГ, съставени от представители на публичния и частния местен социално-икономически интерес, в които вземането на решения не е контролирано от нито една от групите, представляващи конкретните заинтересовани страни.

Планирана подкрепа чрез финансови инструменти (ФИ), като:

- индивидуални гаранции за покритие на кредитния риск;
- кредит за съфинансиране на бенефициент с проект, финансиран с БФП от ПМДРА.

Индикативен финансов ресурс: 5 022 132 евро (евродял).

Приоритет 4: Укрепване на международното управление на океаните и създаване на предпоставки за безопасността, сигурността, чистотата и устойчивото стопанисване на моретата и океаните:

СЦ 1: Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение и/или сътрудничеството по отношение на функциите по брегова охрана:

Индикативни групи дейности:

1. Дейности по морско наблюдение:

- Консултантски услуги за разработване на техническите спецификации и документация по ЗОП за развитие на функционалните възможности на системите на ДППИ за предоставяне на специализирана морска информация в мрежата на CISE;
- Доставка на интеграционен хардуер към всяка система;

- Разработване, инсталация и тестване на приложен интеграционен софтуер към всяка система;
- Управление на проекта;
- Информация и комуникация.

2. Дейностите по подобряване на природозащитното състояние на морски типове природни местообитания, чрез разработване на планове за управление на риболовните дейности в мрежата от морски защитени зони:

- оценка на натиска от риболовни дейности и аквакултури в зоните;
- оценка на въздействието от риболовни дейности и аквакултури върху състоянието на импактни местообитания.
- анализ на икономическото значение на зоните за сектора;
- анализ на съществуващите риболовни регулации и мерки, ефективност, изпълнение и спазване;
- изготвяне на програма от мерки за намаляване на натиска от риболовните дейности и компенсаторни мерки за сектора;
- изготвяне на план за действие за прилагане на програмата от мерки;
- консултации със заинтересованите лица.

Основните целеви групи:

- **За дейностите по морско наблюдение:** институции, които се занимават с морско наблюдение в Република България и имат капацитета да извършат планираните действия и държавни институции и други заинтересовани лица включително участниците в дребномащабен и едромащабен стопански риболов, които ще се възползват от споделената информация за морско наблюдение;
- **За дейностите по подобряване на природозащитното състояние на морски типове природни местообитания:** научни институти и участниците в дребномащабен и едромащабен стопански риболов, чиито дейности ще бъдат обект на плановете, както и други заинтересовани лица, имащи интерес от изготвянето на тези планове.

Индикативен финансов ресурс: 503 500 евро (евродял).

Приоритет за техническа помощ:

Подкрепа в следните основни направления:

1. Повишаване на ефективността на Управляващия орган на ПМДРА.

- Техническа подкрепа, консултации, изследвания, анализи, проучвания и др., необходими за правилното управление, изпълнение, наблюдение, оценка, контрол и функционирането на ПМДРА 2021-2027 г.;
- Оценки на изпълнението на ПМДРА 2021-2027 г. (включително текущи оценки);
- Обезпечаване на работата на Комитета за наблюдение на ПМДРА 2021-2027 г.;

- Финансиране на разходите за възнаграждения за служители, изпълняващи функции по управление и контрол, в т.ч. свързаните с тях осигурителни вноски и други дължими според действащото законодателство доплащания;
- Материално-техническо обезпечаване на структурите, изпълняващи функции по управление и контрол на ПМДРА 2021-2027;
- Обезпечаване на командировки на служители, пряко участващи в планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ПМДРА 2021-2027 г.;
- Повишаване на административния капацитет на служителите на Управляващия орган, пряко участващи в програмиране, управление, изпълнение, мониторинг, контрол и оценка на ПМДРА 2021-2027 г. чрез осигуряване на участие в обучения, работни срещи, семинари, работни посещения, обмен на добри практики и опит и др. с конкретна насоченост по теми, актуални за изпълнението на ПМДРА 2021-2027 г.
- Подкрепа на процесите на оценка и мониторинг на проекти (организация на оценителни комисии, база данни от независими експерти, притежаващи необходимите технически познания и опит, наемане на експерти, и др.), независими оценки на проекти;
- Насърчаване на по-широкото прилагане на формите на опростени разходи, вкл. чрез трансфер на добри практики;
- Осигуряване на подкрепа на дейностите, свързани с приключването на Програма за морско, дело и рибарство 2014-2020;
- Подкрепа за подготовка на следващия програмен период;
- Други дейности, обезпечавачи правилното управление, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на ПМДРА 2021-2027 г.

2. Изграждане на капацитет на операторите в сектор „Рибарство“ за улесняване на достъпа и оптималното използване на подкрепата от ПМДР.

- Анализ и оценка на потребностите на потенциалните бенефициенти и на бенефициентите на ПМДРА 2021-2027;
- Разработване и изпълнение на програми за обучение на бенефициенти (наемане на експерти, организиране на обучения, учебни материали и др.), които да засилят капацитета им от гледна точка успешно изпълнение и отчитане на проектите;
- Осигуряване на подкрепа на потенциалните бенефициенти на ПМДРА 2021-2027г. с цел подпомагане на процеса по кандидатстване и изготвяне на качествени проектни предложения чрез:
  - провеждане на работни срещи, семинари, разяснителни кампании, обмен на добри практики и опит;
  - изготвяне на видео клипове и електронни наръчници, визуализиращи процеса по кандидатстване по всяка отделна процедура;
  - поддържане на електронна платформа за разяснения по програмата и отделните процедури и др.

3. Осигуряване на информираност и публичност относно ПМДРА 2021-2027 г.

- Изготвяне и поддръжка на рубрики, реклами и други;
- Изготвяне на публикации, бюлетини, брошури, постери, наръчници и други информационни и рекламни материали;
- Организиране, провеждане и/или участие в мероприятия, в т.ч. конференции, семинари, информационни кампании, кръгли маси, фокус групи и др.

Основни целеви групи:

- Органите, ангажирани с управлението, изпълнението, координацията, наблюдението, оценката и контрола на ПМДРА;
- Други целеви групи, които ще имат ползи от дейностите по техническа помощ:
  - Икономически оператори – изпълнители на възложени от УО на ПМДРА дейности;
  - Потенциални бенефициенти и бенефициенти, крайни получатели по ПМДРА;
  - Членовете на Комитета за наблюдение;
  - Други заинтересовани страни.

Общ индикативен финансов ресурс:

Приоритет	Финансово участие на ЕС в евро	Национален принос в евро	Общо в евро
Приоритет 1	27 128 205	11 626 374	38 754 579
Приоритет 2	34 627 372	14 840 302	49 467 674
Приоритет 3	16 988 940	7 280 974	24 269 914
Приоритет 4	1 103 500	472 929	1 576 429
Техническа помощ	5 096 681	2 184 291	7 280 972
ОБЩО	84 944 698	36 404 871	121 349 569